

OBSAH

GASTROENTEROLOGIE

1. CHOROBY JÍCNU (Václav Jirásek)	13
■ Anatomické a fyziologické poznámky	13
■ Vyšetřovací metody	13
1.1. Dysfagie	14
1.2. Choroby, u nichž je dysfagie vedoucím příznakem	15
1.2.1. Choroby podmíněné obstrukcí jícnu	15
■ Karcinom jícnu	15
■ Benigní tumory jícnu	16
■ Membrány a prstence	17
1.2.2. Motorické poruchy	17
■ Achalázie	17
■ Difuzní spasmus jícnu	18
■ Neklasifikovatelné primární poruchy motility	18
■ Sekundární poruchy motility	19
1.2.3. Divertikly	19
■ Zenkerův divertikl (faryngoezofageální divertikl)	20
1.3. Zánětlivá onemocnění jícnu	20
1.3.1. Refluxní choroba jícnu, refluxní ezofagitida	20
1.3.2. Léky indukovaná ezofagitida	25
1.3.3. Mykotická ezofagitida	26
1.3.4. Herpetická ezofagitida	26
1.3.5. Korozivní ezofagitida	26
1.4. Hiátové hernie	27
■ Paraezofageální kýla	27
■ Skluzná jícnová kýla (axiální)	27
1.5. Traumatické léze jícnu	28
■ Syndrom Malloryho-Weissův	28
2. CHOROBY ŽALUDKU (Václav Jirásek)	29
■ Anatomické a patofyziologické poznámky	29
■ Vyšetřovací metody	29
2.1. Dyspepsie	30
■ Funkční žaludeční dyspepsie (gastropatie)	31
2.2. Solární syndrom	35

2.3. Peptický vřed žaludku a duodena, vředová choroba	36
■ Duodenální vřed	40
■ Žaludeční vřed	40
2.4. Stavby po operaci žaludku	45
■ Dumping syndrom	46
■ Hypoglykemický syndrom	46
■ Žlučové zvracení	47
■ Laktázový deficit	47
■ Vřed v anastomóze	47
■ Karcinom v pahýlu žaludku	47
■ Obtíže po vagotomii	48
2.5. Gastritida	48
■ Akutní gastritida	48
■ Chronická gastritida	50
2.6. Gastropatie	52
■ Gastropatie indukovaná nesteroidními antirevmatiky	52
■ Hemoragická gastropatie	54
■ Aftózní gastropatie	55
■ Kongestivní gastropatie	56
■ Ménérierova nemoc (gastropatia gigantea)	56
2.7. Nádory žaludku	57
2.7.1. Žaludeční polypy a benigní nádory žaludku	57
2.7.2. Zhoubné nádory žaludku	58
■ Karcinom žaludku	58
■ Časná forma karcinomu žaludku	61
■ Pokročilá forma karcinomu žaludku	62
■ Lymfom žaludku	63
■ Mezenchymální nádory žaludku	64
2.8. Bezoáry a cizí tělesa	64
■ Bezoáry	64
■ Cizí tělesa	64
3. KRVÁCENÍ DO TRÁVICÍHO ÚSTROJÍ (Václav Jirásek)	66
3.1. Krvácení do horní části trávicího ústrojí	66
3.2. Krvácení z dolní části trávicího ústrojí	68
4. CHOROBY TENKÉHO STŘEVA (Václav Jirásek)	69
■ Anatomické a fyziologické poznámky	69
■ Vyšetřovací metody	70
Morfologické (zobrazovací) vyšetřovací metody	70
Laboratorní vyšetření	71
Toleranční testy	71
4.1. Malabsorpční syndrom	72
■ Celiakální sprue	76
■ Tropicá sprue	78
■ Deficit laktázy	79
■ Primární malabsorpce žlučových kyselin	80

■ Syndrom slepé kličky	80
■ Syndrom krátkého střeva	81
■ Progresivní systémová skleróza (sklerodermie)	81
■ Amyloid	82
■ Whippleova nemoc (m. Whipple)	82
4.2. Exsudativní gastro(entero)patie	82
4.3. Divertikly tenkého střeva	83
4.4. Nádory tenkého střeva	84
4.5. Vaskulární poruchy tenkého střeva	84
■ Akutní ischemie, infaržace tenkého střeva	84
■ Chronická střevní ischemie, angina abdominalis	85
■ Ischemická enteritida	85
■ Vaskulitidy	85
■ Lymphadenitis mesenterialis	85
5. NESPECIFICKÉ STŘEVNÍ ZÁNĚTY (Václav Jirásek)	86
5.1. Idiopatická proktokolitida	87
5.2. Méně obvyklé kolitidy	92
■ Akutní přechodná kolitida	92
■ Kolagenní kolitida	92
■ Lymfocytární kolitida	92
5.3. Crohnova nemoc	92
6. CHOROBY TLUSTÉHO STŘEV (Václav Jirásek)	100
■ Anatomické a fyziologické poznámky	100
■ Vyšetřovací metody	101
Vyšetření stolice (koprologické vyšetření)	101
Endoskopické vyšetřovací metody	101
Rentgenové vyšetření	102
6.1. Funkční kolopatie	102
■ Dráždivý tračník (colon irritabile)	103
■ Funkční průjem	104
■ Spastická zácpa	104
■ Izolované formy funkční kolopatie	104
■ Izolované nadýmání	105
6.2. Divertikulóza tlustého střeva, divertikulitida	106
6.3. Zácpa	108
■ Zácpa jako příznak	109
■ Zácpa návyková (habituální)	109
■ Zácpa z hypomotility	109
■ Zácpa z porušené evakuace v oblasti rektóanální	110
6.4. Megakolon	111
■ Megacolon congenitum, Hirschprungova nemoc	111
■ Sekundární, získané megakolon	112
6.5. Ileus, střevní neprůchodnost	112
6.6. Průjem	112
■ Cestovatelský průjem	116

6.7. Zánětlivá onemocnění tlustého střeva	117
■ Ischemická kolitida	117
■ Radiační (entero)kolitida	118
■ Postantibiotická enterokolitida, pseudomembranózní kolitida	118
6.8. Nádory tlustého střeva	120
6.8.1. Benigní tumory, polypy v tlustém střevě	120
6.8.2. Hereditární polypózní syndromy	121
■ Familiární adenomatózní polypóza	121
■ Atenuovaná familiární adenomatózní polypóza (AFAP)	122
■ Peutzův-Jeghersův syndrom	124
■ Hereditární nepolypózní karcinom tlustého střeva	124
6.8.3. Karcinom konečníku a tračnicku	125
6.9. Angiodysplazie	129
6.10. Proktologická onemocnění	130
6.10.1. Hemoroidy, řitní městky	130
■ Vnitřní hemoroidy	130
■ Zevní hemoroidy	131
6.10.2. Anální fisura (fissura ani)	131
6.10.3. Svědění řiti	131
6.10.4. Condylomata accuminata	132
6.10.5. Gastrointestinální projevy při AIDS	132
7. STŘEVNÍ PARAZITÁRNÍ INFEKCE (Václav Jirásek)	134
7.1. Onemocnění vyvolaná prvky (protozoonózy)	134
■ Giardióza (lamblióza)	134
■ Amébióza (amébová dyzenterie)	134
■ Kryptosporidióza	135
7.2. Onemocnění vyvolaná tasemnicemi (cestodózy)	135
■ Tasemnice bezbranná – <i>Taenia saginata</i> (<i>Taeniarhynchus saginatus</i>)	135
■ Tasemnice dlouhočlenná – <i>Taenia solium</i>	136
■ Škulovec široký – <i>Diphyllobotrium latum</i>	136
■ Tasemnice dětská – <i>Hymenolepis nana</i>	136
■ Měchožil zhoubný – <i>Echinococcus granulosus</i>	136
7.3. Onemocnění vyvolaná hlísticemi (nematodózy)	136
■ Askarióza	136
■ Enterobióza (oxyurióza)	137
■ Trichurióza	137
■ Larvální toxokaróza	137
7.4. Onemocnění vyvolaná motolicemi (trematodózy)	137
■ Schistosomózy (bilharziózy)	137

HEPATOLOGIE

1. ONEMOCNĚNÍ JATER (<i>Marie Brodanová</i>)	139
1.1. Úvod	139
1.1.1. Proteiny	139
1.1.2. Sacharidy	141
1.1.3. Tuky	142
1.1.4. Vitaminy	143
1.1.5. Minerály a voda	144
1.1.6. Hematologické změny u jaterních chorob	144
1.1.7. Endokrinní změny	145
1.2. Jaterní selhání (insuficience jater)	145
1.3. Cholestáza	149
1.4. Portální hypertenze	151
1.5. Encefalopatie	161
1.6. Ascites	166
1.7. Hepatorenální syndrom – funkční selhání ledvin	172
1.8. Akutní hepatitidy	173
1.9. Chronická hepatitida	186
1.10. Granulomatózní hepatitidy	193
1.11. Jaterní cirhóza	193
1.11.1. Primární biliární cirhóza (chronická nehnisavá destruktivní cholangitida)	201
1.12. Alkohol a játra	202
1.12.1. Jaterní poškození vyvolaná alkoholem	204
■ Jaterní steatóza alkoholiků	204
■ Alkoholická hepatitida	205
■ Alkoholická cirhóza	206
1.13. Familiární hyperbilirubinemie	207
■ Gilbertův syndrom	207
■ Criglerův-Najjarův syndrom	209
■ Dubinův-Johnsonův syndrom	209
■ Rotorův syndrom	209
1.14. Játra a těhotenství	210
1.14.1. Onemocnění nesouvisející s těhotenstvím	210
1.14.2. Jaterní onemocnění specifická pro těhotenství	210
■ Hyperemesis gravidarum	210
■ Preeklampsie (eklampsie, pozdní gestóza)	211
■ HELLP syndrom	211
■ Icterus gravidarum	211
■ Akutní těhotenská steatóza jater	212
1.14.3. Játra a hormonální antikoncepce	212
1.15. Toxické jaterní poškození	212
■ Onemocnění typu akutní toxické hepatitidy (hepatitis-like)	214
■ Cholestatická toxická jaterní léze	215
1.16. Jaterní cysty a abscesy jater	215
1.16.1. Jaterní cysty	215

1.16.2. Abscesy jater	216
■ Pyogenní absces jater	216
■ Amébový absces jater	216
1.17. Nádory jater	217
1.17.1. Benigní nádory	217
■ Adenom jater	217
■ Hemangiomy jater	217
■ Lipom, angioliipom, fibrom, leiomyom, mezoteliom, teratom	218
1.17.2. Maligní nádory	218
■ Primární karcinom jater	218
1.17.3. Metastatické tumory jater	221
1.18. Metabolicky podmíněná onemocnění jater	221
■ Jaterní steatóza	221
■ Hemochromatóza (primární, idiopatická)	222
■ Wilsonova choroba	224
1.19. Jaterní transplantace	225
2. ONEMOCNĚNÍ ŽLUČNÍKU A ŽLUČOVÝCH CEST (Zdeněk Mareček)	227
■ Anatomie žlučníku a žlučových cest	227
2.1. Tvorba žluče	228
2.1.1. Žlučové kyseliny	228
2.1.2. Enterohepatální cirkulace	228
2.2. Diagnostika onemocnění žlučníku a žlučových cest	229
2.3. Nejčastější choroby žlučníku a žlučových cest	230
■ Cholelitiáza	230
■ Cholesterolové konkrementy	231
■ Pigmentové konkrementy	236
■ Akutní kalkulózní cholecystitida	236
■ Chronická kalkulózní cholecystitida	238
■ Akalkulózní cholecystitida	238
■ Choledocholitiáza	239
■ Akutní cholangitida	241
■ Chronická cholangitida	241
■ Cholesterolóza a adenomyomatóza žlučníku	242
■ Cholesterolóza	242
■ Adenomyomatóza žlučníku	242
■ Stenóza Vaterovy papily	242
■ Postcholecystektomický syndrom	243
■ Biliární dyskineze	243
2.4. Některé vzácnější afekce	244
■ Primární sklerotizující cholangitida	244
■ Hemobilie	245
■ Biliární ileus	245
■ Biliární peritonitida	245
2.5. Nádory žlučníku a žlučových cest	246
■ Karcinom žlučníku	246
■ Nádory žlučových cest	247
■ Karcinom Vaterovy papily	248

2.6. Onemocnění slinivky břišní	249
■ Vyšetřovací metody	250
■ Základní typy onemocnění slinivky břišní	251
2.6.1. Pankreatitidy	251
■ Akutní pankreatitida	252
■ Chronická pankreatitida	255
2.6.2. Nádory slinivky břišní	259
■ Karcinom pankreatu	259